

Обобщение на информацията от отчетните данни на общините за финансовото им състояние към края на първото тримесечие на 2022 г.

Анализът на данните в края на първото тримесечие на 2022 г., спрямо края на 2021 г., както и спрямо същия период на 2021 г., показва следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната е 33,32 %, спрямо 31,62 % в края на 2021 г., като се повишава спрямо същия период на миналата година - 30,33 %. Броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления по-висок от средния за страната, е 49, спрямо 51 в края на месец март 2021 г., при 40 общини към края на предходната година.

Средният за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи нараства до 119,26 %, спрямо 86,66 % в края на миналата година. Стойността на показателя се повишава и спрямо същия период на миналата година, когато е била 109,17 %, като 70 общини постигат резултат над средното за страната (69 бр. са към същия период на миналата година и 55 броя - към края на 2021 г.).

Приходите превишават разходите за местни дейности към края на тримесечието при 38,5 % от общините, или 102 общини. През същия период на миналата година този брой е бил 84, а към края на 2021 г. – са едва 31 общини.

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

- Бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет – средното равнище за страната към края на първото тримесечие на 2022 г., е 22,18 % (22,89 % към същия период на миналата година и 2,46 % - в края на 2021 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния, е 122, 125 са към края на първото тримесечие на 2021 г. и 131 - към края на 2021 година. Бюджетното салдо на общините на национално ниво е положително в размер на близо 519,9 млн. лв., поради което и делът му от общите постъпления е положителна величина.
- Общият размер на общинския дълг към 31.03.2022 г. е приблизително 1 375,2 млн. лв., като намалява с 44,8 млн. лв. спрямо същия период на миналата година и с 19,5 млн. лв. спрямо края на 2021 г. Общините използват дългосрочни заеми както за съфинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализирането на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансова дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и бюджетно разчетени, така че да не превишават фискалното правило по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ.
- Към края на наблюдавания период размерът на просрочените задължения по бюджетите на общините е 120,3 млн. лв., като нараства с 17,3 млн. лв. спрямо март 2021 г. и с 1,6 млн. лв. спрямо размера към 31.12.2021 г.
- Население на един общински служител – средната стойност на показателя е 282 за март 2022 г., при 278 към 31.03.2021 г. и 281 към края на 2021 година. Общините с показател над средната стойност са 79 към края на текущото тримесечие.
- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи е 58,68 %, а за същия период на миналата година и към края на 2021 г. е съответно 59,07 % и 57,24 %. Общините с показател над средните стойности са съответно 179 при 183 за същия период на миналата година и 176 към края на 2021 г.

Показател за инвестиционна активност - дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на текущото тримесечие при общините се наблюдава слаба инвестиционна

активност – 6,59 %, като тя намалява с 4,50 процентни пункта, в сравнение с данните към края на 2021 г., когато средната стойност на този показател за страната е 11,09 %. Средното равнище на инвестиционната активност се влошава спрямо същия период на миналата година - 7,35 %.

Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи по-висок от средното равнище за страната в края на първото тримесечие на 2022 г., е 92, колкото за същия период на миналата година и 133 - към края на 2021 г. Едва 9 общини имат ниво на този показател над 30 % (съответно 15 са в края на предходната година и 10 - към 31.03.2021 г.).

Други показатели за финансовото състояние на общините

- Наличните в края на март 2022 г. задължения за разходи по бюджетите на общините са близо 314,2 млн. лв., като са нараснали с 52,0 млн. лв. през изминалата година, но остават по-ниски спрямо 31.12.2021 г., когато достигат 383,1 млн. лв.
- Наличните в края на текущото тримесечие поети ангажименти за разходи по бюджетите на общините са 3 583,1 млн. лв., като се увеличават с 387,4 млн. лв. спрямо първото тримесечие на 2021 г. и с 477,9 млн. лв. спрямо края на предходната година.
- Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на първото тримесечие на 2022 г. са 38 (за сравнение към 31.03.2021 г. са 37, а към края на 2021 г. – 101), като най-голям дефицит се отчита в следните общини:

	/лв. /
Кърджали	-4 381 994
Пирдоп	-3 476 269
Ракитово	-1 685 829
Долна Баня	-1 391 346
Омуртаг	-1 351 074

Предвид обнародването на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г. на 4.03.2022 г. (ДВ, бр. 18 от 2022 г.) и сроковете за съставяне, разглеждане и приемане на общинските бюджети, установени със Закона за публичните финанси, липсва информация за размера на планираните приходи и разходи по общинските бюджети, поради което не може да бъде предоставена информация към 31.03.2022 г. по някои показатели, като например:

- Размер на дълга, като процент от планираните приходи, изравнителна субсидия и други трансфери за местни дейности от ЦБ
- Просрочени задължения като процент от планираните приходи, изравнителна субсидия и други трансфери за местни дейности от ЦБ
- Дял на просрочените задължения по бюджета от планираните разходи за 2022 г.
- Дял на задълженията за разходи по бюджета от планираните разходи за 2022 г.
- Дял на поетите ангажименти по бюджета от планираните разходи за 2022 г.

ОБЩИНИ С ФИНАНСОВИ ЗАТРУДНЕНИЯ

За общините, за които въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията в Регистър общински дълг и по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2021 г. се установи, че отговарят на три и повече от критериите по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ и са определени съгласно тази законова разпоредба като общини с финансови затруднения, данните за финансовото състояние към 31.03.2022 г. са следните:

Просрочените задължения по бюджета са в размер на 23,6 млн. лв.

Спрямо същия период на миналата година размерът на просрочените им задължения се е

намалил общо с 6,1 млн. лв. в резултат на намалението в 5 общини общо с 6,7 млн. лв. и на увеличението в 2 от тях с 0,6 млн. лв. Спрямо края на 2021 г. се наблюдава намаление на просрочените задължения с 0,4 млн. лв., като намаление в общ размер на 0,6 млн. лв. е отчетено при 6 общини, а при една община е отчетено увеличение в размер на 0,2 млн. лв.

Задълженията за разходи по бюджета са в размер на 33,5 млн. лв.

Задълженията за разходи на общините с финансови затруднения са се намалили, спрямо същия период на миналата година, с 2,6 млн. лв. (при 5 общини има намаление с 5,1 млн. лв., а при 2 – увеличение общо с 2,5 млн. лв.). Спрямо края на 2021 г. увеличението в размера на задълженията е 0,3 млн. лв., като е реализирано в резултат на увеличение с 1,4 млн. лв. в 2 от общините и на намаление с 1,1 млн. лв. в 5 общини.

Поетите ангажименти са в размер на 74,2 млн. лв.

Поетите ангажименти са се увеличили с 16,4 млн. лв., спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на увеличението с 21,6 млн. лв. в 2 от общините и на намаление с 5,2 млн. лв. при 5 общини с финансови затруднения. Спрямо края на 2021 г. се наблюдава увеличение с 4,5 млн. лв., произтичащо от увеличение при 6 общини в размер на 7,7 млн. лв. и намаление при една община в размер на 3,2 млн. лв.

За общините Ветрино и Борован, определени като общини с финансови затруднения през 2022 г., на база условието по чл. 95, ал. 1 от ЗДБРБ за 2022 г. наличните към края на първото тримесечие на 2022 г. **задължения към доставчици в отчетна група сметки за средства от Европейския съюз (СЕС)** са в размер на 7,1 млн. лв.

Задължения към доставчици в СЕС на тези две общини са се увеличили със 7,06 млн. лв., спрямо същия период на миналата година. Спрямо края на 2021 г. се наблюдава намаление в общ размер на 0,05 млн. лв.

Към 31.03.2022 г. общините Чепеларе, Неделино и Созопол изпълняват планове за финансово оздравяване, за които са отпуснати заеми на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ. Заемите на общините са отпуснати през 2020 г. Плановете и на трите общини са за периода 2020-2022 г. и процедурите за финансово оздравяване и при трите общини приключват в края на 2022 година. Тези общини изготвиха и изпратиха за съгласуване планове за оздравяване, в които си поставят цели за финансово оздравяване, които включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите в годишен и средносрочен план, изготвени на база на обективен анализ на основни финансови показатели. Целта е да бъде намален дефицитът по бюджета, както и ограничаване на необезпечените и просрочени задължения и да бъдат въведени конкретни мерки за подобряване на процеса на управление на общинските финанси. Обобщена информация за планирания общ финансов ефект, заложените за разплащане просрочените задължения и размера на отпуснатия безлихвен заем, отпуснат за целите на изпълнение на плана за финансово оздравяване на общините Созопол, Неделино и Чепеларе, които през 2022 г. ще продължат да изпълняват съгласувани планове за финансово оздравяване, са представени в таблицата по-долу:

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към 31.03.2022 г.	Размер на просрочените задължения и др. плащания за погасяване по плана	/в лева/ Общ планиран ефект от изпълнение на мерките от общината
5210	Созопол	03.07.2020 г.	1.12.2022	2 960 000	1 110 000	4 874 789	5 588 883
7107	Неделино	03.07.2020 г.	1.12.2022	3 000 000	3 000 000	3 098 084	3 421 881
7110	Чепеларе	24.04.2020 г.	1.12.2022	2 500 000	2 500 000	4 103 756	4 578 036
Общо:				8 460 000	6 610 000	12 076 629	13 588 800

На основание чл. 130з, ал. 4 от ЗПФ кметовете на общини докладват на тримесечие на министъра на финансите за изпълнението на плана за финансово оздравяване, за който е отпуснат заем по чл. 130ж, ал. 1 от закона.

На база на информацията от докладите на кметовете, в изпълнение на чл. 130з, ал. 4 от ЗПФ, публикувани и на интернет страниците на общините, към 31.03.2022 г. община Созопол е постигнала съгласувания с плана за финансово оздравяване ефект. Постигнатият общ финансов ефект от изпълнение на мерките при община Чепеларе и община Неделино е в по-малки размери от съгласуваното в плановете за оздравяване.

Размерът на задълженията за разходи, наличните към 31.03.2022 г. ангажименти за разходи и просрочените задължения по бюджета и на трите общини намаляват спрямо размерът им към края на годината преди отпускането на заема за финансово оздравяване, като община Неделино и община Чепеларе не спазват съгласувания с плана график за погасяване на просрочията.

Към 31.03.2022 г. общините Созопол и Чепеларе отчитат положително бюджетно салдо, докато салдото при община Неделино е отрицателно.

С писмата за предоставяне на безлихвения заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ е определен крайният срок за възстановяване на заема – най-късно до 01.12.2022 г. Община Созопол е възстановила общо 1 850 000 лв. по заема за оздравяване, представляващи заложено погашение за четирите тримесечия на 2021 г. и първо тримесечие на 2022 г. За тримесечието е заложено погашение в плана за финансово оздравяване и на община Неделино и община Чепеларе, като тези две общини не са издължили вноските. Община Чепеларе не е издължила и вноската за 4-то тримесечие на 2022 г.

Остатъчният размер на дължимите заеми към 31.03.2022 г. на общините с приключила процедура по финансово оздравяване през 2019 или 2020 г. - Белово и Симитли, при които крайният срок за погасяване на заемите е приключил, е 1,24 млн. лв.

/в лева/

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към крайния срок за погасяване	Остатъчен размер на заема към 31.03.2022 г.
5111	Симитли	22.12.2017 г.	1.12.2020	3 500 000	2 940 500	1 065 300
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	1 816 012	173 112
Общо:				5 500 000	4 756 512	1 238 412

Във връзка с изтичане на срока по чл. 6г, ал. 1 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и на основание чл. 106 и чл. 130ж, ал. 3 от ЗПФ, два месеца след отмяна на извънредното положение за общините Белово и Симитли непогасения в срок остатък по заема, на основание чл. 106 от ЗПФ, ще се прихване срещу подлежащи на отпускане трансфери.

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 31.03.2022 г. са в размер на **127,6 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините – **120,3 млн. лв.**

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 122 общини (46 % от общия брой общини), 143 общини завършват първото тримесечие на 2022 г. без просрочени задължения в бюджета. Сравнено със същия период на миналата година, намаление на просрочените задължения отчитат 23 % (62 общини), като общият размер на реализираното от

тях намаление е близо 21,5 млн. лв. За същия период 63 общини (24 % от всички) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо с 38,9 млн. лв.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 1,7 млн. лв. и съставляват около 1,4 % от размера на просрочените задължения по бюджетите на общините.

Размерът на просрочените задължения по бюджетите по области е, както следва:

Област	Март 2021 г.	Декември 2021 г.	Март 2022 г.	Изменение Март 2022 г. - Март 2021 г.	Изменение Март 2022 г. - Декември 2021 г.
	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./
Благоевград	7 979 276	14 973 685	14 195 959	6 216 683	-777 726
Бургас	4 321 516	2 391 114	2 514 682	-1 806 834	123 568
Варна	1 155 891	1 076 720	818 850	-337 041	-257 870
Велико Търново	2 127 025	2 565 760	3 808 587	1 681 562	1 242 827
Видин	7 463 381	7 514 942	7 907 397	444 016	392 455
Враца	1 323 403	3 198 547	2 995 123	1 671 720	-203 424
Габрово	73 896	44 517	2 051	-71 845	-42 466
Добрич	5 074 569	1 067 496	1 829 079	-3 245 490	761 583
Кърджали	9 101 678	12 888 039	14 576 226	5 474 548	1 688 187
Кюстендил	1 327 161	12 144 490	11 778 842	10 451 681	-365 648
Ловеч	0	0	0	0	0
Монтана	718 240	1 725 434	1 372 556	654 316	-352 878
Пазарджик	31 097 285	26 822 936	25 725 211	-5 372 074	-1 097 725
Перник	4 264 058	3 594 740	3 600 770	-663 288	6 030
Плевен	341 959	1 460 332	418 379	76 420	-1 041 953
Пловдив	2 404 015	2 668 125	1 711 085	-692 930	-957 040
Разград	90 862	403 510	387 348	296 486	-16 162
Русе	501 153	451 776	490 759	-10 394	38 983
Силистра	1 612 246	1 807 513	1 691 156	78 910	-116 357
Сливен	388 437	67 880	68 987	-319 450	1 107
Смолян	9 434 527	9 428 357	9 467 912	33 385	39 555
София - град	1 007 101	1 061 828	2 165 659	1 158 558	1 103 831
София	3 788 616	2 676 599	2 441 943	-1 346 673	-234 656
Стара Загора	3 546 936	3 346 413	5 076 483	1 529 547	1 730 070
Търговище	273 142	131 416	25 166	-247 976	-106 250
Хасково	1 600 352	3 621 211	3 655 559	2 055 207	34 348
Шумен	389102	6 232	7781	-381 321	1 549
Ямбол	1 573 118	1 573 118	1 588 618	15 500	15 500
Общо	102 978 945	118 712 730	120 322 168	17 343 223	1 609 438

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 7,3 млн. лв., или 5,7 % от общия размер на просрочените задължения на общините.

Общата сума на просрочените задължения на общините се увеличава с приблизително 1,6 млн. лв., спрямо края на 2021 г., и с 6,4 млн. лв., спрямо същия период на миналата година.

Динамиката в размера на просрочените задължения по бюджетите на общините е както следва:

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.12.2017 г.	146,1
31.12.2018 г.	122,2
31.12.2019 г.	171,8

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.12.2020 г.	127,8
31.12.2021 г.	118,7
31.03.2022 г.	120,3

НАЛИЧНИ СРЕДСТВА

Към 31. 03.2022 г. общините отчитат налични средства в размер на 2 552,9 млн. лв., от които 2 162,9 млн. лв. отчетени по бюджетите, 229,8 млн. лв. в сметките средства от Европейския съюз и 160,2 млн. лв. наличност по набирателни сметки.

Отчетените по бюджетите на общините наличности към края на март 2022 г., се увеличават с 563,6 млн. лв. спрямо декември 2021 г. и със 249,9 млн. лв. спрямо март 2021 г. С най-голям относителен дял е отчетената наличност в левове по сметки в края на периода – над 96% от отчетените средства или 2 080,3 млн. лв.

Спрямо края на предходната годината общият размер на наличните средства на общините нараства с 476,2 млн. лв., а увеличението спрямо същия период на 2021 г. е 13,3 млн. лв., тъй като размерът на наличните средства в сметките за средства от Европейския съюз намалява спрямо наблюдаваните периоди, компенсирайки част от общото увеличение.

Увеличението на наличностите по бюджетите на общините се формира от средства от предоставени по чл. 51 от ЗДБРБ за 2022 г., собствени приходи и налични средства от преходен остатък. Наличностите по сметките за СЕС се формират от получени средства за изпълнение на европейски проекти. Средствата по набирателните сметки се формират от преведени депозити и гаранции и подлежат на възстановяване.

ОБЩНСКИ ДЪЛГ

Общинският дълг и общинските гаранции към 31.03.2022 г. възлизат на 1 376,4 млн. лв., в т. ч. 697,4 млн. лв. вътрешен (50,7 %) и 679,0 млн. лв. (49,3 %) външен дълг. Голяма част от общинския дълг и общинските гаранции - 1 131,2 млн. лв. (82,1 %), са предназначени за финансиране на инвестиционни проекти. Дългът на Столична община формира 46,1 % от общия размер на дълга. Спрямо края на 2021 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции намалява с 19,6 млн. лв., което се дължи на намаление на размера на външния дълг с 12,1 млн. лв. и намаление на размера на вътрешния дълг със 7,5 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават в посока да се подобри и ефективността на управление на общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват планове за финансово оздравяване при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критичните стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. По този начин местните власти ще преодолеят и елиминират своевременно риска да нарушат фискалните правила и параметри по ЗПФ.